

УДК 902(477.83)

ВЕРХОТУРОВА М.А.

<https://orcid.org/0000-0002-9172-2310>

ПЕРЕМИБІДА Д.О.

<https://orcid.org/0000-0001-7468-4060>

<https://doi.org/10.33577/2313-5603.34.2020.161-171>

КАТАЛОГИ МУЗЕЙНИХ ЗІБРАНЬ ГАРМАТ XIV– XVIII СТОЛІТЬ: СУЧАСНИЙ СТАН В УКРАЇНІ, ПРОБЛЕМИ ПОБУДОВИ

В статті аналізується ряд проблемних питань які виникають при каталогізації колекцій гармат XIV–XVIII ст. і пропонуються можливі варіанти їх вирішення. Розглянуто сучасний стан каталогізації предметів зброї в музеях України на прикладі зібрань артилерії. Запропоновано можливі варіанти створення та формування каталогів для інтеграції історії артилерії в сучасний світовий науковий інформаційний простір.

Ключові слова: гармати XIV – XVIII ст., музейні колекції зброї, каталогізація, каталог.

Актуальність проблеми. З появою та поширенням вогнепальної зброї чільне місце в історії зброї посідає артилерія. Колекції зброї завжди є особливо цінними у фондах, викликають значний інтерес відвідувачів та професійних дослідників. Тому гостро постає проблема фахової атрибуції та цікавої подачі інформації про зібрання. Саме каталогізація дозволяє в повному обсязі ввести в науковий обіг збірку, якісно вплинувши на джерельну базу військово-історичних та зброєзнавчих студій. Провідні історичні музеї світу візитують свої зібрання зброї каталогами, значно підвищуючи до них інтерес професійної спільноти науковців та всіх зацікавлених. Аналіз наявного стану каталогізації зібрань гармат XIV– XVIII ст. в українських музеях виявив їх фактичну відсутність, на протигагу загальноєвропейській та світовим тенденціям.

За системою оцінки пам'яток культури, запропонованою В. Індутним, предмети, які можуть вважатися культурними

Верхотурова Мар'яна Андріївна, кандидат історичних наук, професор кафедри гуманітарних дисциплін Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів.

Перемибіда Денис Олександрович, старший викладач кафедри тактики факультету бойового застосування військ Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів.

© Верхотурова М.А., Перемибіда Д.О., 2020

цінностями мають відповідати певним критеріям, зокрема: бути автентичними, нести соціокультурну цінність, задовольняти гуманітарні потреби особистості, виконувати загальновиховну функцію (*Індутний, 2009: 42-115*). Одним із важливих інструментів визначення відповідності цим критеріям колекцій зброї вважаємо саме каталогізацію. В процесі атрибуції предмета визначається його автентичність, при накопиченні фахової інформації про гармату вона набирає здатності надавати потрібну інформацію як професійному досліднику, так і суспільству загалом, а комплексне наукове опрацювання зібрання відкриває можливість панорамного бачення ролі та значення артилерії XIV– XVIII ст. у військовій історії, як зброї, що стала рушійною силою для змін у воєнному мистецтві та розвитку фортифікації, демонструючи її загальне соціокультурне значення. Окрім того, каталог виконує функцію публічної бази даних наявних предметів у фондах, що додатково стає запорукою їх обліку на державному рівні. Ця проблема гостро постала під час анексії Криму та війни на Сході України. Фактично значний відсоток втрачених цінностей можна облікувати лише в кількісному вимірі (*Про передачу музейних предметів до Національного музею історії України..., 2014*).

Пам'ятки артилерії XIV– XVIII ст. мають художню, історичну, етнографічну, культурну, антикварну та наукову цінність і підлягають збереженню та охороні згідно з чинним законодавством України, що також ставить відповідні вимоги до їх збереження, дослідження та популяризації (*Закон України «Про музеї та музейну справу..., 2010*). Історичні обставини розвитку зброєзнавства як науки в Україні стали однією з причин прогалин в процесі каталогізації колекцій як гармат XIV– XVIII ст., так і зброї загалом. Вимагає каталогізації артилерії XIV– XVIII ст. в українських музеях і стрімкий розвиток військово-історичних студій, адже каталог дає змогу досліднику, не працюючи безпосередньо з гарматою, інтегрувати дані про неї в наукову роботу. Окрім того, каталог виконує функцію візитівки музею, значно підвищуючи зацікавленість відвідувачів. Саме тому зараз важко переоцінити важливість створення каталогів зібрань зброї музеїв України.

Метою статті є розгляд проблемних питань під час роботи з укладання каталогу колекції гармат XIV– XVIII ст. та напрацювання рекомендацій щодо їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Багаті фонди музеїв України повною мірою демонструють загальний розвиток зброї, в тому числі артилерії українських земель в різний історичних період. Чи не найбільшими зібраннями гармат XIV–XVIII ст. володіють КЗ ЛОР «Львівський історичний музей», Чернігівський обласний історичний музей імені Василя Гарновського, Дніпровський національний історичний музей імені Дмитра Яворницького. Дещо меншими в кількісному вимірі, втім теж цікавими, є колекції Одеського історично-краєзнавчого музею, Миколаївського обласного краєзнавчого музею. Зберігаються гармати також і в Національному музеї історії України, Національному військово-історичному музеї, Кам'янець-Подільському державному історичному музеї-заповіднику. Багато музеїв у фондах зберігають одну-дві гармати.

Аналізуючи наявність каталогів гармат в музеях України ми виявили невітшну статистику, а саме практичну відсутність таких праць. Часткову каталогізацію українських гармат в зарубіжних музейних зібраннях здійснив О. Мальченко, проаналізувавши зібрання кількох музеїв Польщі та Росії (*Мальченко, 2011: 216*). Втім, дана праця, попри всю ґрунтовність та фаховість, не є каталогом окремого музейного зібрання. Комплексний аналіз історії формування та характеристики гармат XIV–XVIII ст. з фондів Львівського історичного музею в дисертаційному дослідженні здійснила М. Верхотурова (*Верхотурова, 2018: 233*). На жаль, на цьому українська історіографія, спрямована на каталогізацію гармат XIV–XVIII ст. в українських музеях, закінчується. Відзначимо, що практично аналогічна тенденція спостерігається й з каталогізацією інших видів зброї та озброєння в українських державних музеях. Для прикладу, холодна зброя українських державних музеїв каталогами теж, на жаль, практично не представлена. Хоча є кілька наукових праць, які могли б стати основою для каталогів опрацьованих в них збірок. Дослідження бойових мечів музейного зібрання Ужгородського краєзнавчого музею зробив в своїй монографії В. Гуцул (*Гуцул, 2008: 72*), систематизацію колекції мечів Львівського історичного музею в дисертаційному дослідженні зробив Б. Гринчишин (*Гринчишин, 2016*). Відзначимо той факт, що чи не найбільш презентабельним каталогом зброї, який вийшов за останній час в Україні, є каталог східної зброї приватного музею Feldman Family Museum (*Сиваченко, 2019: 720*).

Для порівняння ми звернулися до світової практики каталогізації гармат. *Official Catalogue of the Museum of Artillery in the Rotunda, Woolwich (Official Catalogue of the Museum of Artillery in the Rotunda..., 1874: 286)* – взірцевий за змістовим наповненням каталог колекції гармат Королівського Арсеналу Великобританії навіть через 150 років після випуску є актуальним як за змістом, так і за структурою, повною мірою висвітлюючи каталогізоване зібрання. Відзначимо, що музей випустив кілька каталогів цієї серії, присвячених артилерії. Фахово укладений каталог зібрання гармат є незамінним джерелом для військово-історичних та зброєзнавчих студій, даючи можливість дослідникам віддалено (не опрацьовуючи безпосередньо гармату як джерело інформації) аналізувати її в наукових працях. Так, для прикладу, «*Katalog zbiorów wiek XVII. Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie*» та «*Katalog zbiorów wiek XVIII. Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie*» не втрачають своєї джерельної значущості та актуальності й через півстоліття (*Stefańska, 1968: 416; Stefańska, 1968: 213*). Королівська збройня в Турині представила частину зібрання зброї каталогом «*L'Armeria Reale di Torino*». Видання ключає в себе 390 фотографій, описи предметів та історичні довідки (*Mazzini, 1982: 434*). Цей перелік можна доповнити десятками каталогів гармат музеїв світу, аналізуючи та виокремлюючи певні особливості, що вважаємо цікавою темою для наступної статті. Зараз же відзначимо лише те, що серед значної кількості плюсів каталогу є й те, що такі праці не втрачають актуальності та джерельного значення й через кілька століть після свого виходу в світ. Тому й їх значущість перебільшити важко. Відзначимо, що кілька каталогів зібрань музеїв Львова чи окремих виставок, де згадуються гармати XIV– XVIII ст., було видано до Другої світової війни (*Czolowski & Badecki & Mekicki & Harasimowicz & Zarewicz & Ciesla, 1929: 318; Mekicki, 1936: 136*).

Теоретичним розумінням процесу каталогізації, ролі і значення каталогу для музею та відвідувача є «класична» праця Ф. Вайдахера «Загальна музеологія» (*Вайдахер, 2005: 298-301*). Важливість фахових досліджень предметів культурних цінностей повною мірою висвітлена в роботі В. Індутного «Оцінка пам'яток культури» (*Індутний, 2009: 536*).

Каталогізація колекцій зброї в державних музеях України на сьогоднішній день є явищем досить рідкісним, радше унікальним.

На жаль, мусимо констатувати факт цілковитої відсутності каталогів цілісних колекцій гармат XIV–XVIII ст. в музеях України. Тому вважаємо за доцільне нижче описати певні теоретичні рекомендації стосовно побудови каталогу так, як ми це бачимо з власного практичного досвіду.

Каталогізація – процес, спрямований на систематизацію всього масиву інформації про колекцію з метою створення про неї максимально наповненого інформаційного ресурсу – каталогу. Включає сукупність процесів, які забезпечать структурування за хронологічним, типологічним, географічним чи іншим заздалегідь визначеним принципом, всіх наявних в збірці гармат (*Микульчик & Слободян, 2012: 50-51*).

Необхідно відрізнити інвентарну книгу, музейний покажчик і каталог. Перш за все, вони мають різну цільову аудиторію, різне призначення, і, хоча всі названі документи фіксують інформацію про предмети зібрання, за своїм змістом вони суттєво різняться.

Інвентарна книга – це внутрішній документ постійного зберігання, призначений для обліку (державного обліку в державних музеях) музейних фондів, який фіксує інвентарний номер музейного предмета, його опис, може містити коротку додаткову інформацію про шлях надходження у фонди чи ін. Музейний покажчик – документ службового використання, призначений для спрощення роботи з предметами, містить коротку довідкову службову інформацію – інвентарний номер, назву предмета, де знаходиться в даний час, і т.ін. (*Микульчик & Слободян, 2012: 128*).

Каталог – це науковий документ, призначений представити колекцію цільовій аудиторії таким чином, щоб загальна структурація та подача матеріалу могла задовольнити інформативну потребу як професійного дослідника, так і зацікавленого аматора. Обов'язковим елементом є якісні фотографії, графічні креслення. Важливими доповнюючими елементами є покажчики, словник термінів та будь-які інші, на розгляд автора, допоміжні структурні елементи. Також варто відрізнити каталог зібрання та каталог виставки. Перший висвітлює постійні фонди, другий – тільки ті предмети, які експонуються під час тематичної виставки (*Українська музейна енциклопедія, 2006: 17-21*).

При побудові каталогу колекції гармат об'єктом каталогізації виступатиме безпосередньо гармата. Вона ж є основним джерелом інформації. Також до джерельної бази віднесемо документи як

часів використання за призначенням (при наявності таких), так і фондово-облікову документацію, які стосуються гармати, що каталогізується. Ще раз наголосимо, що каталог – це науковий документ, тому повинен бути чітко структурованим. Для цього укладач повинен напрацювати для себе уніфікований формуляр, за яким буде структурувати інформацію про гармати. Для прикладу, в Енциклопедії маркування і декору артилерії, (*Peterson, 2014: 314*) наведено взірець формуляра, який ми можемо розділити умовно на три частини – фотографію, лінійне креслення та письмовий опис, що є цілком доречним при каталогізації гармати. В свою чергу, письмова частина даного формуляра ділиться на чотири підрозділи. Перший – дає загальну інформацію про регіон походження гармати, калібр, метал, з якого вона виготовлена, хронологічні межі датування. Другий – фіксує метричні виміри конструктивних частин ствола. Третій – більш розлогий – подає дані про маркування та декор гармати, що, враховуючи спрямування даної праці, яка зосереджує свою увагу перш за все на орнаментальній частині гарматного ствола, є цілком оправданим.

Польський дослідник П. Стриж під час описів гармат подає основні метричні заміри конструктивних частин гармати, не вдаючись до їх «дрібною» деталізації, ілюструючи особливості ствола гармати фотографіями, за потреби – лінійними кресленнями. Відзначимо, що автор не використовує якогось єдиного сталого формуляра опису. Кожна гармата описана відповідно до завдань, які поставив перед собою науковець (*Strzyż, 2014: 416*). М. Волков подає досить загальні метричні заміри стволів, не вдаючись до деталізації. Натомість автор акцентує увагу на архівних документах XIV – XVIII ст., які висвітлюють історію опрацьованих ним гармат (*Волка, 2015: 187*). О. Мальченко пропонує досить повний формуляр опису гарматного ствола, подаючи значну кількість метричних замірів окремих частин гармати (*Мальченко, 2011: 216*).

Для здійснення фахового опису гармати, перш за все, необхідно якісно виконати метричні заміри параметрів архітекtonіки ствола. Вважаємо за доцільне за одиницю вимірювання приймати міліметр. Інструменти, які можна використовувати – штангенциркуль, лінійка чи будь-які інші, є зручними для дослідника. Оскільки опис має бути логічно-структурованим, варто визначитися, з дула чи з казенної частини він буде починатися, та дотримуватися цього принципу при описі всіх предметів зібрання.

Не всі конструктивні особливості ствола можливо точно передати в метричному еквіваленті чи описово, а лінійне креслення дає можливість відображення цього. Тому, для повноти опису гармати цілком доцільним є використання комплексного формуляра, який міститиме опис, фотографії та графічне креслення (*Верхотурова, 2017: 180*).

У ході каталогізації колекції гостро виникає потреба чіткої структуризації всього масиву наявної інформації (*Вайдакєр, 2005: 298-301*). Є різні варіанти такого структурування. В залежності від того, на що ми робитимемо акцент. Вважаємо обов'язковим дотримання чіткого хронологічного ряду відносно часу виготовлення гармат колекції, починаючи від найдавнішої. В межах століття в хронологічній підгрупі можливе структурування за типологією (бойовим призначенням), за матеріалом виготовлення, регіоном походження чи в будь-який інший спосіб, логічний для зібрання, що каталогізується.

Значну інформативну складову каталогу зброї мають світлини. Важливо обирати ракурс зйомки таким чином, щоб добре проглядалися всі частини ствола (дуло, казенна частина, запальний отвір, цапфи і т.д.), декор, епіграфіка, маркування та будь-які інші особливості гармати за їх наявності (*Peterson, 2014: 102-105*). Доцільним буде й графічне доповнення – лінійне креслення або графічне зображення виконане методом лазерного сканування. Це дозволить професійним дослідникам отримати більш повну інформацію про гармату.

Вступними частинами тексту можуть стати розділи, які розкажуть читачу, як саме було зібрано колекцію. Історія формування музейних фондів в Україні значною мірою ознаменована подіями двох світових воєн та подальшою радянською політикою щодо музейної справи. Що, безумовно, теж є актуальним сьогодні. Якщо це можливо, як, наприклад, у Львові, то варто розповісти й про історію артилерії міста (*Верхотурова, 2017: 233*).

Важливість каталогізації музейних зібрань зброї для українських музеїв важко перебільшити, враховуючи їх повну відсутність. Зазначимо, що каталоги є візитівками зібрання і стають «подарунковими» книгами, важливим моментом є якісний друк зображень і фахово виконана верстка. Сьогодні диктує свої вимоги і до сайту музею. Світова музейна практика показує, що каталог цілком може бути реалізований і в електронному варіанті

з дотриманням всіх вище описаних структурних елементів на офіційному сайті музею. Варто враховувати при цьому й розвиток сучасних технологій, які дозволяють зробити каталог в 3D-форматі

Всі вище описані рекомендації потребують від укладача каталогу фахової спеціалізації та відповідного рівня кваліфікації. Вважаємо, що сучасне українське зброєзнавство накопичило достатньо історіографічного доробку для заповнення разуючої прогалини в Україні на загальному тлі світових тенденцій.

Висновки. Аналіз наявності каталогів гармат в музеях України довів, що існує цілий ряд проблемних питань, які потребують вирішення. Першочерговою проблемою є їх практична відсутність. Колекції зброї завжди є особливо цінними у фондах, викликають значний інтерес відвідувачів та професійних дослідників. Саме тому гостро постає проблема фахової атрибуції та цікавої подачі інформації про зібрання. Впродовж останнього десятиліття сучасне українське та європейське зброєзнавство напрацювало достатньо наукову базу, що створює якісно нове підґрунтя для інформаційного наповнення каталогів зброї. У статті запропоновано рекомендації до структури, змісту та інформаційного наповнення каталогу колекцій гармат.

Важливо розмежовувати поняття внутрішніх систематизуючих документів, які можуть використовувати в роботі музейні працівники, та каталогів, «робота» яких спрямована назовні – інформація подається для професійних дослідників та всіх зацікавлених історією зброї. У роботі розглянуто проблеми побудови формуляра каталогу, допоміжного довідкового апарату та подачі ілюстративного матеріалу. Розроблено рекомендації для здійснення процедур, які потрібно виконати при підготовці каталогу колекції гармат безпосередньо з предметами зброї.

Сучасні військово-історичні музеї України мають багаті фонди та повинні розвиватися відповідно до стандартів провідних країн світу, пропонуючи відвідувачу сучасну інформаційно наповнену виставку з використанням нових технологій, а професійному досліднику – вільний доступ до фондів для проведення досліджень. Вважаємо, що така співпраця гарантуватиме успіх в цій вкрай необхідній для нас справі. У зв'язку з значним зростанням популяризації зброєзнавчих та військово-історичних студій як в Україні, так і закордоном, перед сучасними українськими музеями постають нові виклики, пов'язані з введенням в фаховий

науковий простір наявних у фондах предметів зброї. Професійно укладені каталоги колекцій зброї стануть джерелами для досліджень на століття, вводячи збірку в науковий обіг, що, в свою чергу, значно підвищує загальний рівень зацікавленості зібранням музею. Проблематика каталогізації колекцій артилерії в музеях України стоїть надзвичайно гостро і потребує швидкого фахового вирішення.

Використані посилання

- Актуальні проблеми фондової роботи музеїв: Темат. збірник наук. праць.* (1988). Київ. 112 с.
- Вайдахер Ф. (2005). *Загальна музеологія*. Львів, 632 с.
- Верхотурова М. (2017). *Артилерія XIV–XVIII ст. у фондах Львівського історичного музею: історія формування та характеристика колекції. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук*. Львів. 233 с.
- Волкау М. (2015). *Артиллерия Нясвижскага замка*. Мінск, 188 с.
- Гринчишин Б. (2016). *Клинкова зброя в системі озброєння давньоукраїнського воїна XII – XIV ст.: дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук*. Львів: Національний університет «Львівська політехніка». 216 с.
- Гуцул В. (2008). *Бойові мечі з музейного зібрання Ужгородського замку*. Львів. 72 с.
- Закон України «Про музеї та музейну справу» № 1709-VI від 05.11.2009*. Київ: ВВР, 2010, № 5, с. 45.
- Індутний В. (2009). *Оцінка пам'яток культури*. Київ. 536 с.
- Мальченко О. (2011). *Museum artilleriae ucrainicae saeculi XV–XVIII. Pars prima. Українські гармати в зарубіжних музейних колекціях*. Київ. 216 с.
- Микутьчик Р., Слободян П., Діденко Є., Рак Т. (2012). *Словник-довідник термінології музейництва*. Львів. 128 с.
- Про передачу музейних предметів до Національного музею історії України*: Наказ Міністерства культури України від 13 травня 2014 року № 292 (2014). Доступно <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0292734-14#Text> [Дата звернення 27 серпня 2020].
- Сиваченко Е. (2019). *Сталь и золото. Восточное оружие из собрания Feldman Family Museum*. Киев. 720 с.
- Українська музейна енциклопедія: збірник науково-методичних матеріалів*. (2006). Київ. 155 с.
- Mendel L. Peterson (2014) *Encyclopedia of markings & decoration on artileria*. 314 p.
- Mekicki R. (1936). *Museum narodowe im. Krola Jana III we Lwowie. Przewodnik po zbiorach z 12 tablicami*. Lwów. 136 s.
- Stefańska Z. (1968). *Katalog zbiorów wiek XVII. Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie*. Warszawa. 416 s.
- Strzyż P. (2014). *Broń palna w Europie Środkowej w XIV– XV w.* Łódź: IAE PAN. 281 s.

Official Catalogue of the Museum of Artillery in the Rotunda, Woolwich. Her Majesty's Office (1874). Lwów, 1874. 286 p.

Czolowski A., Badecki K., Mekicki R., Harasimowicz M., Zarewicz S., Ciesla H. (1929). *Muzea Gminy miasta Lwowa.* 318 s.

References

Actual problems of stock work of museums: Topic collection of studies. (1988). Kiev. 112 p.

Czolowski A., Badecki K., Mekicki R., Harasimowicz M., Zarewicz S., Ciesla H. (1929). *Museums of the Lviv City Commune,* 318 p. (pl).

Hrynchyshyn B. (2016). *Bladed weapons in the armament system of the ancient Ukrainian warrior of the XII - XIV centuries: PhD dissertation in military history.* Lviv: Lviv Polytechnic National University. 216 p. (ukr).

Hutsul V. (2008). *Battle swords from the museum collection of Uzhhorod Castle.* Lviv. 72 p. (ukr).

Indutny V. (2009). *Assessment of cultural monuments.* Kyiv. 536 p. (ukr).

Law of Ukraine «On Museums and Museum Affairs» № 1709-VI, 05.11.2009 (2010). *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine,* № 5, 45 p. (ukr).

Malchenko O. (2011). *Museum artilleries of the Ukrainian saeculi XV–XVIII. Pars prima. Ukrainian guns in foreign museum collections.* Kyiv. 216 p. (ukr).

Mekicki R. (1936). *King Jan III National Museum in Lviv. Collection guide with 12 boards.* Lviv, 136 s. (pl).

Mendel L. Peterson (2014) *Encyclopedia of markings & decoration on artilleries.* 314 p.

Mykulchyk R., Slobodyan P., Didenko E., Rak T. (2012). *Dictionary-reference book of museum terminology.* Lviv. 128 p. (ukr).

Official Catalogue of the Museum of Artillery in the Rotunda, Woolwich. Her Majesty's Office (1874). Lwów, 1874. 286 p.

Order of the Ministry of Culture of Ukraine. May 13, № 292 «On the transfer of museum objects to the National Museum of History of Ukraine» (2014) (ukr).

Sivachenko E. (2019). *Steel and gold. Oriental weapons from the collection of the Feldman Family Museum.* Kyiv, 720 p. (rus).

Stefańska Z. (1968). *Collection catalog 18th century. Museum of the Polish Army in Warsaw.* Warsaw, 213 p. (pl).

Stefańska Z. (1968). *Collection catalog of 17th century. Museum of the Polish Army in Warsaw.* Warsaw. 416 p. (pl).

Strzyż, P. (2014). *Firearms in Central Europe in the 14th-15th centuries.* Łódź: IAE PAN, 281 p. (pl).

Ukrainian Museum Encyclopedia a collection of scientific and methodological materials. (2006). Kyiv, 155 p. (ukr).

Verkhoturouva M. (2017). *Artillery of the XIV–XVIII centuries in the funds of the Lviv Historical Museum: the history of formation and characteristics of the collection. PhD dissertation in military history.* Lviv: 233 p. (ukr).

Volkau M. (2015). *Artillery of Nesvizh Castle.* Minsk, 188 p. (be).

Weidacher F. (2005). *General museology.* Lviv. 632 p. (ukr).

Verhoturova M.

Peremybida D.

CATALOGS OF MUSEUM COLLECTIONS OF GUNS OF XIV-XVIII CENTURIES: CURRENT SITUATION IN UKRAINE, PROBLEMS OF CONSTRUCTION

The article analyzes a number of problematic issues that arise when cataloging gun collections, offers possible solutions. The current state of cataloging of weapons in the museums of Ukraine on the example of artillery collections is considered. Possible options for creating and forming catalogs for the integration of artillery history into the modern world scientific information space are proposed.

Weapons collections are always especially valuable in the funds, are of great interest to visitors and professional researchers. That is why the problem of professional attribution and interesting presentation of information about the meeting is acute. Over the last decade, modern Ukrainian and European weapons studies have developed a sufficient scientific base, which creates a qualitatively new basis for the information content of weapons catalogs. The article develops recommendations for the structure, content, and information content of the catalog of gun collections. Possible options for presenting information to visitors in electronic form on the museum's website using the latest technologies used by European museums are proposed.

Due to the significant growth in the popularization of weapons studies and military history studies both in Ukraine and abroad, modern Ukrainian museums face new challenges related to the introduction of weapons into the professional scientific space.

During the Soviet period in the history of Ukraine, under the influence or even pressure of political factors, weapons science as a science did not develop. A small number of works by Ukrainian scientists of that period were published solely due to the enthusiasm and efforts of their authors. The ideological load of Soviet works on the subject created a distorted historical picture of the development of artillery in Ukraine. This state of affairs was reflected in museum expositions, cataloging of collections, which, in their content, should be based on professional research.

We believe that modern Ukrainian armaments has accumulated enough historiographical work to fill a striking gap in Ukraine against the general background of world trends.

Keywords: guns of the XIV–XVIIIth centuries, museum collections of weapons, cataloging, catalog.